

Geestkracht (1990)

Sieth Delhaas

De Bazuin, Splinter, juni 1990

In een hel geloven wij niet meer. Hedendaagse christenen kunnen niet overweg met een godsbeeld van Opperstoker. Toch, als koppen van Pinochet, Noriega, Ceausescu, Marcos, Botha, Honecker en soortgelijke heerschappen – en vergeet hun/de dames niet – op de buis verschij(e)nen, hun brallende macht uitbrakend, en je de verhalen hoort en de beelden ziet van hun slachtoffers, dan komt er, althans bij mij, een verlangen naar die oude vertrouwde hel. Niet, beluister ik bij mezelf, om wraakgevoelens bot te vieren. Wel om de intense onmacht bij de pijn en de gruweldaden een plek te geven.

Een jeugdige verkiezingskandidate in Chili zei, dat het haar onmogelijk leek bij de val van Pinochet al die militairen te berechten. Er zou jarenlang geprocedeerd moeten worden. Chili moest aan de opbouw en de nieuwe democratie denken. Maar die pijn en dat onnoembare onrecht dan waarmee slachtoffers en naastbestaanden blijven zitten?

In Lapidé's boek over de Bergrede las ik over Rabbijn Baeck. Hij is één van de negenduizend overlevenden van de honderdveertigduizend Theresienstadtgevangenen.

In 1945 probeerde hij de Duitse opzieners en bewakers tegen wraakacties te beschermen. Hij bad in die tijd:

“Vrede zij de mensen van kwade wil, en moge er een einde komen aan alle wraak en al het gepraat over straf en tuchtiging. De gruweldaden zijn met geen pen te beschrijven, ze gaan de grenzen van menselijk bevattingsvermogen te boven... Daarom, o God, weeg hun lijden niet met de weegschaal der gerechtigheid, zodat gij het hun beulen toerekent en op gruwelijke wijze rekenschap van hen eist, maar laat het anders zijn.” En dan komt wat belangrijk is, ook voor ons als verantwoordelijken in onze samenleving, in ons rechts- en economisch systeem: “Reken liever de beulen en de aangevers en alle slechte mensen al de moed en de geestkracht van de anderen toe... al die doorwoelde, gekwelde harten, die sterk bleven in het aanzicht van de dood. Laat dat alles, o God, voor u meetellen als losgeld ter vergeving van de schuld; meetellen voor de wederopstanding van de gerechtigheid.”

Je durft zulke woorden slechts op te schrijven omdat een concentratiekampoverlevende deze woorden gebeden heeft.

